



BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

2021 1. ÇEYREK



TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile ikinci çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2021 yılının ilk çeyreğinde, bankaların işletmelere kullandırdıkları kredilerde standartların genel olarak gevşetildiği görülmektedir. Bireysel krediler için standartların konut kredilerinde aynı kaldığı, taşıt ve diğer bireysel kredi türlerinde ise gevşetildiği gözlenmektedir. 2021 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, işletme kredi türlerinde standartların büyük oranda gevşetilmeye devam edeceği yönündedir. Bireysel kredilerde ise beklenti, konut ve taşıt kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı, diğer bireysel kredilerde ise standartların sıkılaşacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, 2021 yılının ilk çeyreğinde, işletme kredilerinde yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm kredi türlerinde talebin arttığı görülmektedir. Bireysel kredi türlerinde konut ve diğer bireysel kredi taleplerinde azalış devam ederken, taşıt kredi taleplerinde ise artış devam etmektedir. 2021 yılının ikinci çeyreğinde, tüm işletme kredi türlerinde talebin artması beklenmektedir. Bireysel kredilere ilişkin beklentiler incelendiğinde konut ve diğer bireysel kredi türlerinde talebin artması, taşıt kredilerinde ise talebin azalması beklenmektedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşemeye devam ettiği görülmektedir. 2021 yılının ikinci çeyreğine ilişkin beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında sıkılaşmanın süreceği, yurt dışı fonlama koşullarının da sıkılaşacağı yönündedir.

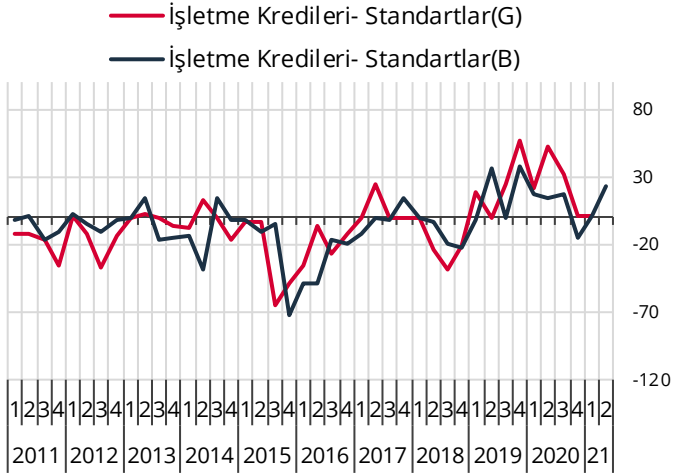
⁽¹⁾ 2021 yılının ilk çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 8 - 19 Mart 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

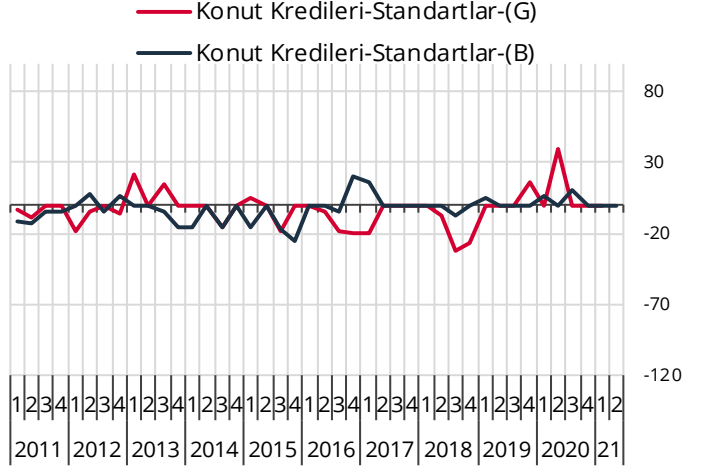
2021 yılının ilk çeyreğinde, bankaların genel olarak işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartları gevşettiği görülmektedir. Standartları gevşetici yönde etkileyen faktörler risk algısı ve sermaye yeterliliği ile ilgili kısıtlar olmuştur. 2021 yılının ikinci çeyreği için bankaların beklentisi, yabancı para cinsinden açılan krediler dışındaki işletme kredilerinde standartların gevşetileceği yönündedir (Grafik 1).

Konut kredilerine uygulanan standartların yılın ilk çeyreğinde temelde aynı kaldığı gözlenmektedir. Konut kredilerinde tüm faktörler standartları gevşetici yönde etkilemiştir. Yılın ikinci çeyreği için beklenti, standartların aynı kalmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 2).

Grafik 1. İşletme Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

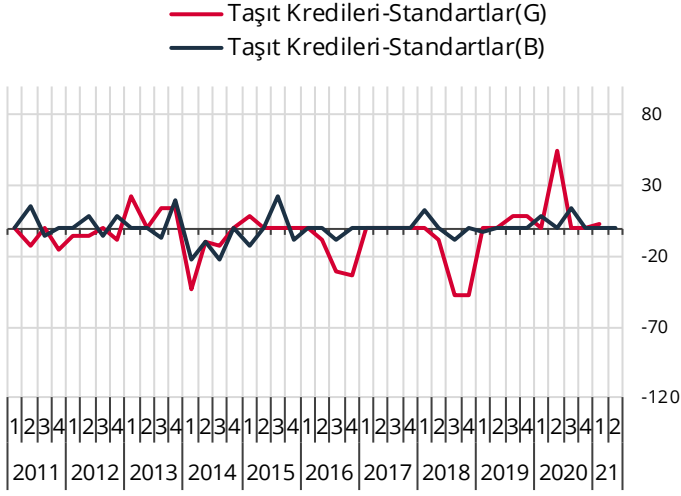
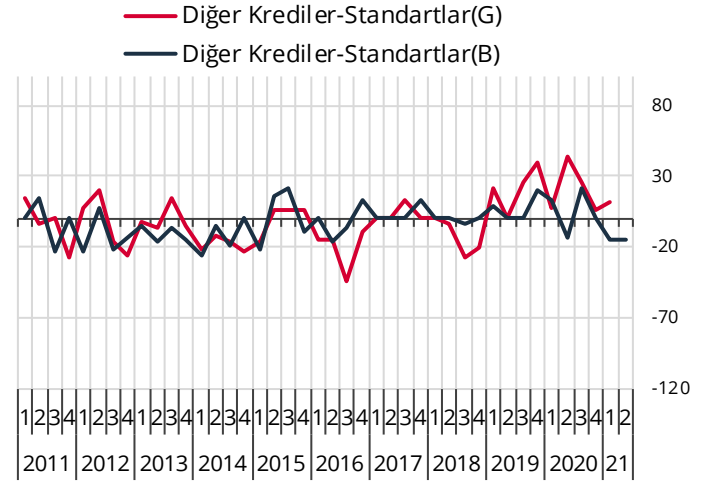


Grafik 2. Konut Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları



Taşıt ve diğer bireysel kredilere uygulanan standartların yılın ilk çeyreğinde gevşetildiği görülmektedir. Her iki kredi türünde de rekabet baskısı standartları gevşetici yönde etkileyen faktör olurken, fon maliyetleri/ bilanço kısıtlamalar ve risk algılaması standartları sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. Yılın ikinci çeyreği için bankaların taşıt kredisi beklentisi, standartların temelde aynı kalacağı yönünde iken diğer bireysel kredilerde sıkılaşıcağı yönündedir (Grafik 3 ve Grafik 4).

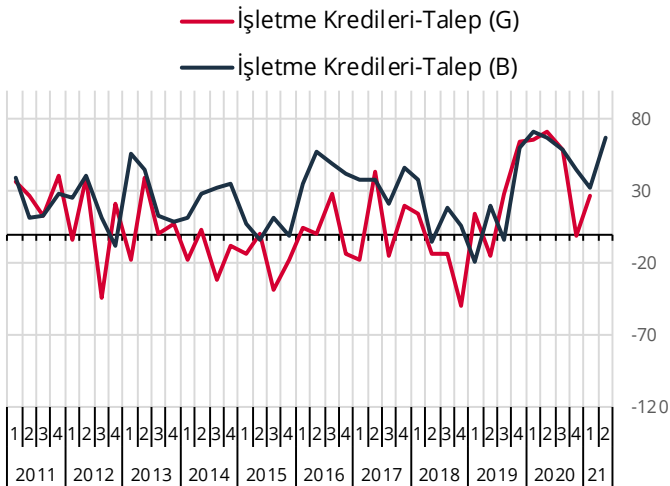
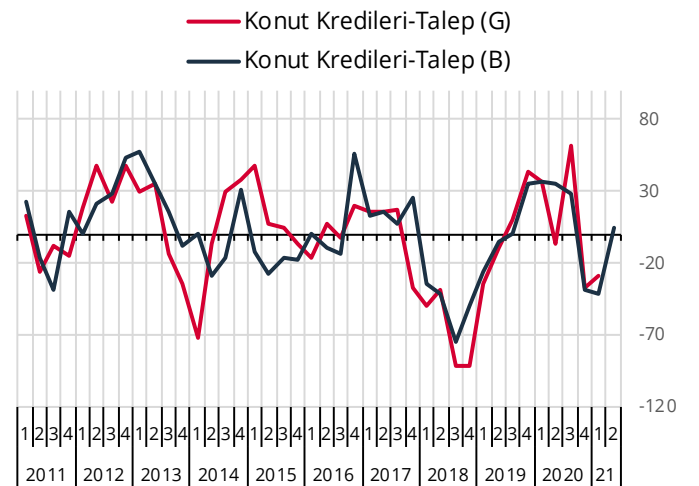
(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma)

Grafik 3. Taşıt Kredileri için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 4. Diğer Bireysel Krediler için Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

II. Kredi Talepleri

İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, yılın ilk çeyreğinde yabancı para cinsinden açılan krediler hariç tüm işletme kredi türlerinde talepte artış görülmektedir. Finansman ihtiyaçları, banka dışı mali kesimden alınan krediler ve hisse senedi ihracı talebi en çok artıran faktörler olmuştur. 2021 yılının ikinci çeyreği için beklenti, tüm işletme kredi türlerinde talebin artacağı yönündedir (Grafik 5).

Bireysel kredilerden konut kredilerinde azalış bu çeyrekte de devam etmiştir. Konut kredilerinde talebi azaltıcı yönde etkileyen en önemli faktör, konut piyasasına ilişkin beklentiler olmuştur. Yılın ikinci çeyreği için beklenti, konut kredi taleplerinin artacağı yönündedir (Grafik 6).

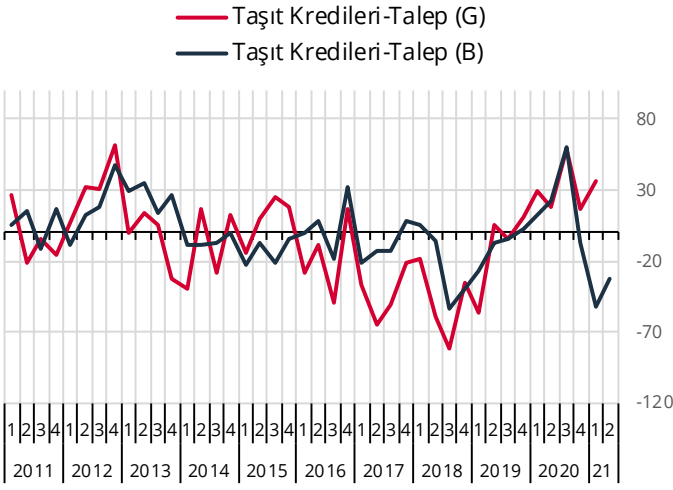
Grafik 5. İşletme Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**Grafik 6. Konut Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları**

(*) "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde kredi taleplerinde meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir. (>0; Artış, <0; Azalış)

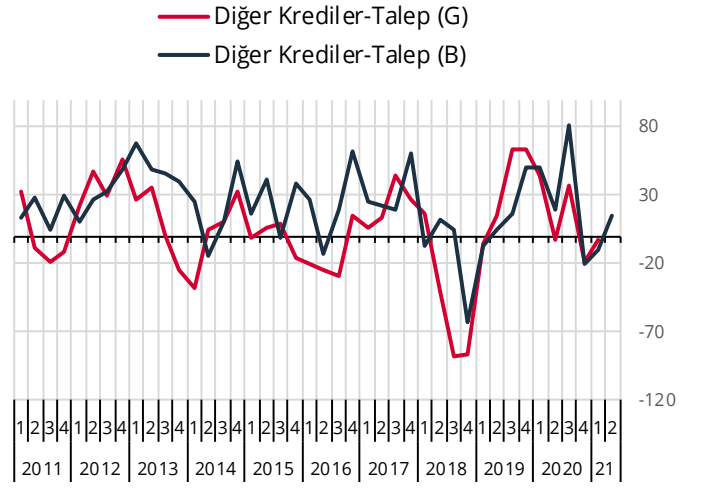
Bireysel kredilerden taşıt kredilerine olan talep yılın ilk çeyreğinde artmaya devam etmiştir. Finansman ihtiyaçları, bireysel tasarruflar ve diğer finansman kaynakları, taşıt kredilerinde talebi olumlu yönde etkileyen faktörler olmuştur. Taşıt kredilerine olan talebin ikinci çeyrekte azalması beklenmektedir (Grafik 7).

Diğer bireysel kredilere yönelik talep yılın ilk çeyreğinde azalmaya devam etmiştir. Krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler, alternatif finansman kullanımı ve menkul kıymet alımları talebi azaltıcı yönde etkileyen en önemli faktörler olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde diğer bireysel kredilere ilişkin talebin artması beklenmektedir (Grafik 8).

Grafik 7. Taşıt Kredileri için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları



Grafik 8. Diğer Bireysel Krediler için Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları



III. Kredi Koşul ve Kuralları

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; daha riskli krediler ve ortalama krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı gözlenmektedir. Faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kurallar sıkılaştırılırken, vadeye ilişkin koşul ve kuralların ise gevşetildiği görülmektedir.

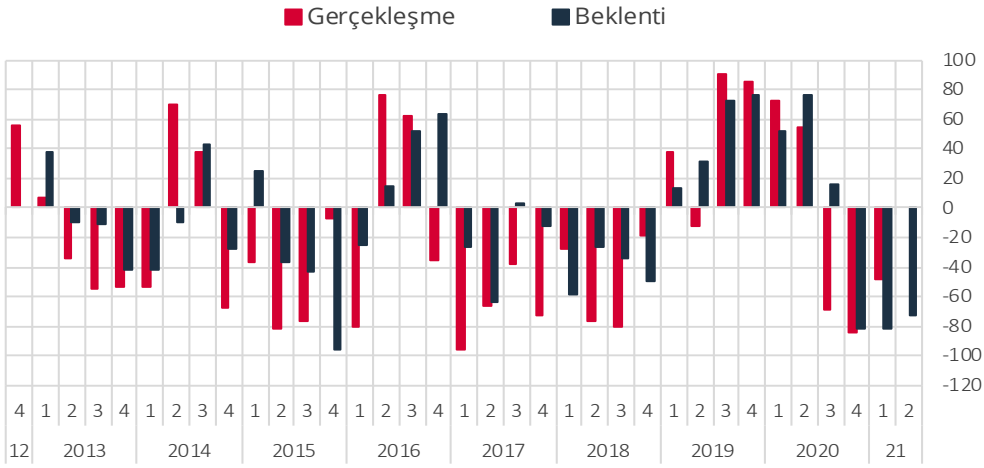
Bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallar incelendiğinde, ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının konut kredilerinde artırıldığı, taşıt kredilerinde ise azaltıldığı gözlenmektedir. Öte yandan, diğer bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında ortalama krediler üzerindeki kar marjının azaltıldığı, daha riskli krediler üzerindeki kar marjının ise artırıldığı gözlenmektedir. Teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kurallar bütün bireysel kredi türlerinde sıkılaştırılırken, vadeye ilişkin koşul ve kuralların taşıt ve diğer bireysel kredilerde sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2021 yılının ilk çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaşmaya, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşemeye devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti, yurt dışı fonlama koşullarını sıkılaştırıcı yönde etkilerken, yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar gevşetici yönde etkilemiştir. 2021 yılının ikinci çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında sıkılaşmanın devam edeceği, yurt dışı fonlama koşullarında ise sıkılaşmanın başlayacağı yönündedir (Grafik 9 ve Grafik 10).

Grafik 9. Yurt İçi Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)



Grafik 10. Yurt Dışı Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

